

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
"ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН"
бул. „Шипченски проход” № 52, бл. 17
София 1113, тел./fax: 872-23-02
e-mail: ibe@ibl.bas.bg

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова

по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент”
в Секцията за история на българския език в Института за български език
“Проф. Л. Андрейчин”, Българска академия на науките
в област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление
2.1. Филология (старобългарски език и история на българския език)

КАНДИДАТ: главен асистент доктор Ваня Ангелова Мичева

В бр. 9 на «Държавен вестник» от 02.02.2016 г е обявен конкурс за доцент за нуждите на Секцията за история на българския език (СИБЕ) в Института за български език «Проф. Л. Андрейчин», единственият кандидат по който е **гл. ас. д-р Ваня Ангелова Мичева**. Д-р Мичева притежава магистърска степен по специалността българска филология от Факултета по славянски филологии на СУ «Св. Климент Охридски», придобита през 1977 г. Защитавя образователната и научната степен «доктор» в Института за български език през 2011 г. Професионалният ѝ стаж в Института за български език започва още през 1981 г. като проучвател и преминава последователно през длъжностите научен сътрудник II и I степен. От 2011 г. е назначена на академичната длъжност „главен асистент“ в СИБЕ. Образователният ценз и професионалният стаж на кандидатката от 34 години, отдадени на СИБЕ и Института за български език, напълно съответстват на административните изисквания, определени от Закона за развитие на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност «доцент», но по-важното е, че те се допълват от

богатата научна продукция и разнообразната научна и научнопопулярна дейност на кандидатката в областта на старобългарския език, историческия синтаксис, диахронната лексикография, етнолингвистиката, българския език в средното училище и др. Това ми дава основание да подкрепя кандидатурата на д-р В. Мичева за заеманата длъжност, като мотивирам решението си със следните по-важни аргументи от цялостния академичен профил на кандидатката:

1. Докторската ѝ дисертация на тема *Паратактивни отношения в историята на българския език* представя един много важен аспект от научните интереси на В. Мичева. Практически това е една от малкото разработки в последните десетилетия в българската палеославистика, посветени на синтаксиса. Дисертацията прилага оригинална методика на изследване на синтактични отношения в последователни хронологически срезове от историята на езика и проследява проявите на паратаксиса в определени представители на писмената традиция. По този начин се дава възможност за съпоставки и сравнения в рамките на диахронното поле, като всички наблюдения са изведени въз основа на конкретен, лично събран и обработен от авторката материал от старобългарски паметници, Бдинския сборник и новобългарските дамаскини. Дисертационният труд бе отпечатан през 2013 г. с логото на Института за български език и отдавна се радва на силен интерес както в България, така и в международните славистични среди.

2. В процедурата д-р Мичева участва с отпечатан хабилитационен труд на тема, различна от тази на дисертацията: *Картината на света в езика на новобългарските дамаскини*. София, «Диомира», 2015 г., 284 стр. Той обобщава творческите търсения на авторката в последните няколко години и ориентацията ѝ към етнолингвистиката и културологията. В. Мичева е един от пионерите в тази област, който прилага модерните лингвокултурологични оперативни понятия *картина на света*, *концепти*, *лингвокултурни изоглоси* изцяло върху диахронен материал. Трудът се отличава с безспорен теоретичен принос и с успешна реализация на идеята познатият езиков материал от дамаскините да бъде пречупен през призмата на етнолингвистиката. Обобщенията, които се правят, имат голямо значение за изясняване на спецификите в културната парадигма на българската менталност и религиозното възприятие на света, особено в период на иноверска доминация и

в епоха, в която книжовният език на народна основа е писмено-комуникативна основа за създаване на книжнина на роден език. Излишно е да се акцентира на това, че теорията се надгражда върху отличното познаване на изворите, които захранват с материал разработката, а именно – общо седем архаични и новобългарски дамаскина. Неслучайно отпечатаният труд получи признанието на членовете на Института за български език като научно постижение за 2015 г.

3. Трето съществено перо в научния профил на кандидатката е участието ѝ в два колективни лексикографски труда, които до момента представляват най-големите успехи на българската палеославистична лексикография. Това са двутомният академичен *Старобългарски речник 1999, 2009* и *Речникът на книжовния език на народна основа (по материал на Тихонравовския дамаскин) от 2013*. Съзнателно ще пропусна фактите за броя на авторските статии на колегата, защото д-р Мичева има решаваща роля за самата реализация на тези стойностни научни продукти освен като автор, още като редактор и организатор на сложния процес по тяхното отпечатване. И за двата речника В. Мичева, както и авторските колективи на речниците са носители на най-престижните отличия за езикознание у нас. Колегата В. Мичева е отличен лексикограф, с респектиращ опит и познания, които се натрупват през годините вследствие на усилен труд и практика. Тя притежава неоченими качества в тази област, които задължително трябва да предаде на следващо поколение от млади учени. При това държа да отбележа, че нейните умения като лексикограф са защитени от още няколко непубликувани до момента речника, с което уверено може да се каже, че Речникът и речниците са неотменна част от професионалната биография и личните изследователски предпочитания на един самоотвержен и отлично подготвен колега. Кандидатката не спира да се развива в тази област, а една от последните ѝ изяви е участието в текущия колективен проект по създаване на *Етнолингвистичен речник на народната медицина*. Той не само е пресечна точка на споменатите най-важни научни интереси на д-р В. Мичева, но и предлага редица теоретични и практически предизвикателства пред лексикографа.

4. За нуждите на откритата процедура колегата е приложила още 6 студии и 38 статии в българската научна периодика, в поредици и сборници, както и 15 доклада от различни научни форуми у нас; привела е данни за 23 забелязани

цитирания, между които и от чуждестранни учени. Прави впечатление, че тези трудове не се опират само на реализираните като монографии две основни макротеме в нейната продукция, а значително разширяват обхвата на наблюденията ѝ върху определени явления от морфологията, синтаксиса и лексикологията на българския език. Много по-богати са и изворовите референции, на които се опира изследователката в тях. Активно е участието на д-р В. Мичева в редица научни проекти, сред които специално трябва да бъдат открити два лексикографски проекта в сътрудничество със СУ, разработвани в последните 4 години, и общо 5 проекта на БАН с Руската академия на науките по програмата за еквивалентен обмен.

Колегата В. Мичева има и редица научнопопулярни изяви, които не бива да останат пренебрегнати в оценката за цялостната ѝ дейност, защото са продукт на същата всеотдайност и припознаване на българския език като задължителен обект и предмет не само за научни цели, но и за поддържане на национален идентитет в културата и обществото. Тя е автор на 6 учебни помагала за обучението по български език и литература в средното училище, на множество научнопопулярни публикации и изяви в медиите. От дълги години е един от най-активните сътрудници на предаването «За думите» на БНР, а в последната 2015 г. дори участва в създаването на филма «Словото» за представяне на българското културноисторическо наследство зад граница.

Всяка процедура се опира на строги административни правила и критерии и кандидатурата на д-р Мичева ги покрива изцяло и безапелационно. Личностните качества на колегата Мичева обаче като изследовател, организатор, колега и човек трудно се вместили сред тях, затова си струва да се изведат отделно: активност, енергичност, доказани умения за колективна работа, отдаденост на работата и изявена собствена позиция. С това тя отдавна е спечелила уважение като дългогодишен член на СИБЕ и на Института за български език, за когото професионалното израстване никога не е било самоцел. Кариерното развитие на д-р Мичева от днешна гледна точка е заслужено признание и закономерен резултат от години труд. Ето защо си позволявам още веднъж да изразя цялостната си положителна оценка за изброените приноси и да подкрепя категорично и напълно убедено *кандидатурата на гл. ас. д-р Ваня Ангелова Мичева за заемането на*

академичната длъжност “доцент” в Секцията за история на българския език в Института за български език “Проф. Л. Андрейчин”.

Призовавам своите колеги от Научния съвет на Института за български език да гласуват положително за финализирането на настоящата процедура.

29.04.2016 г.

Подпис:

/проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова/